

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду „Краљев трг“ до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скупљача или на пошти. Цена је листу: селима, које улазе у састав општине а која је већ претплаћена, чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостничарима и механицима из унутрашњости годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командири полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукписи не враћају се.

АЛКОХОЛИЗАМ И ЗЛОЧИН

Социологија, која се тек у овом столећу развила и стекла постепено право грађанства међу наукама, не само што је постала помоћна наука многим другим наукама, већ је учинила и један велики обрт, управо преврат међу њима.

Као што је познато, социологија се бави проучавањем разних друштвених појава. Разуме се по себи, да је ово веома широк појам, који би могао обухватити све гране наука, које се баве појединим појавама свеколиког друштвеног живота. Пошто је друштвени живот многострук, и његове појаве су разнолике, те према томе и социологија се дели на разне гране. Једна од тих грана је и криминална социологија.

Под криминалном социологијом разуме се наука, која се бави проучавањем злочина, као социјалне појаве, узроцима и последицама тих појава и изналажењем закона, који руководе тим појавама.

Рекосмо, да је социологија учинила велики преврат у науци у опште, па разуме се да је тако било и са науком кривичнога права. Стара или тако звана класична школа кривичнога права бавила се само обичним посматрањем злочина, као једне појаве опасне по друштво, те је постављала неке апстрактне теорије и начела, која су се показала као по све погрешна и неуспешна за сузбијање злочина. Међутим *новија или т. звана позитивна школа*, увидев повољан утицај социологије, који је она имала по другим гранама науке, пошла је такође тим путем, те је почела истраживати узроке злочина, како непосредне, тако и најудаљеније, затим штетне последице по друштво и његов напредак, и на основу тога почела је премишљати о начину и средствима за отклањање и успешније сузбијање злочина. Јер само тада, када се знају прави узроци некој штетној појави, може се с успехом борити противу ње.

Рад у опште управљен на то, да се пронађе најбољи начин за управљање људима и за постављање правила, по којима се имају управљати грађани међу собом и према целини — друштву, држави — спада у т. зв. државну вештину или политику. На тај начин се дошло до појма *криминалне политике*, којој је задатак, да на основу резултата криминалне социологије постави правила за спречавање и сузбијање злочина.

И заиста, може се поуздано рећи, од како је овај позитивни правац узео маха у области кривичнога права, резултати испитивања много су допринели, да се прави узроци злочина сазнају, и да се пронађу и рационалнија средства за њихово сузбијање.

Већ поодавно је пало у очи, да досадање казне нису биле у стању ни у колико да спрече чињење злочина, и да се шта више број злочинаца из године у годину повећава. Ово је дало повода, да се о казни мало боље промисли, те се на тај начин дошло до закључка, да казна сама по себи није готово никакво репресивно средство, а нарочито у данашњем њеном облику. Данашња казна носи на себи више тип освете, а то не би био њен прави циљ, нити се то слаже са већ доста рашчишћеним појмовима о злочину и његовим узроцима. Злочин је социјално зло, управо једна социјална болест, која има своје непосредне и посредне узроке. Као год што је целисходније отклањати узроке болести човечијег тела, и као год што их је лакше лечити, када им се узроци знају, исто је тако и са злочиним. Отклањати по могућству узроке злочина, а када је то немо-

гуће, онда према узроцима појединих злочинних дела проналазити средства, која су у стању да сузбију и смање те штетне узроке, то је циљ једини, који данас може имати наука кривичнога права. Теорија застрашења и освете према злочинцу пала је, јер се њено дејство у пракси показало као по све ништавно. Друштво мора заузети положај одбране према злочинцу. Оно мора гледати или да отклони узроке појединих злочина, или да кривца поправи, и најзад гди се то не може постићи, да га учини нешкодљивим, т. ј. да га за навек укљони из друштва. *Модерно критично право стоји на овом земљишту.*

Узроци појединим злочинима веома су различни. Али пошто је испитивањем несумњиво доказано, да је и алкохолизам један од узрока како злочину у опште, тако и извесној врсти злочина, те ћемо се ми и позабавити најпре испитивањем дејства алкохола на организам човечији и његове радње; затим испитивањем каузалитета између алкохола и злочина; и најзад проналажењем средстава за сузбијање алкохолизма и злочина, који отуда произлазе.

I. Алкохол и његово дејство на организам и радње човечије

Алкохол је отров, те према томе ни његово дејство на човечији организам не може бити повољно. Ми се на овоме месту нећемо упустити у опширно излагање физиолошког дејства алкохола, већ ћемо само показати у главном, какви су резултати добивени испитивањем у погледу физиолошког дејства његовог, а исто тако какво је дејство алкохола на психичку радњу човека, од које зависе све спољне радње човечије.

Да је алкохол заиста отров, поред осталих доказа, најеклатантнији је тај, што алкохол узет у извесној већој количини може проузроковати моментану смрт. Отровно дејство алкохола огледа се по највише у његовом утицају на мозак. Професор д-р Форел, расправљајући питање о установи *асила за пијанце* тврди, да алкохол и у најмањим дозама и у разблаженој форми дејствује на мозак. Ово се најбоље огледа код напијености, дакле акутног тровања, и код хроничног алкохолизма или тровања. Сваки је имао прилике да посматра напита човека, те је лако могао видети промене, које алкохол изазива у спољним радњама дотичнога. Према ступњу пијанства и симптоми токсичног дејства су различни. Пијан човек губи везу у речима, тешко изговара поједине речи, а у извесном стадију му пијанства издају га и ноге, губи равнотежу, пада, што је доказ да се отровно дејство простире и на кичмену мождину. У последње време чињена су многа истраживања односно дејства алкохола, а нарочито у погледу интелектуалних радња човечијих. Тако *Крејеллин*¹⁾ у једној својој расправи наводи, да и мање количине алкохола, шта више у најблажој форми, као пиво, смањују душевне моћи. На пр. количина пива од $\frac{1}{2}$ до 1 литра, која још није у стању да изазове напијеност, већ показује своје токсично дејство на мозак тиме, што се примећује отежавање памћења, спорост у обичном рачунању и т. п.

Но ми ћемо навести и друге резултате испитивања, које д-р Ашафенбург наводи, и који се огледају у реакцији, коју алкохол својим надражењем изазива. Ова реакција огледа се у разним покретима појединих органа. Интересно је, да се по-

¹⁾ Beeinflussung einfacher psychischer Vorgänge durch einige Arzneimittel. Jena 1892.

једини покрети збивају тако брзо, да је за мерење времена, које између надражаја и реакције пролази, потребан најфинији апарат. Овај апарат у стању је да покаже $\frac{1}{1000}$ секунде. Надражај се изазива каквим звуком или шћмом, чему одговара какав год покрет тела. Када се дотичноме да ма и најмања количина алкохола, време реакције се тиме смањује, т. ј. покрет следује надражају много брже, но иначе, када човек није пио алкохола. Овај факт је од огромне важности за оцену појединих радњи дотичнога са криминалистичнога гледишта. Овај експеримент доказује, да је психичка радња, услед дејства алкохола, или површина, или да је и нема. Последњи је случај кад се узме већа количина алкохола. Покрети су, услед дејства алкохола, тако брзи, да се нема времена за размишљање. Услед тога се и дошло до уверења, да пијанство и злочин стоје у најтешњој вези. Сваки злочин састоји се у извесној радњи — сем малих изузетака — а када је извесна радња последица брзе реакције на извесан надражај, онда се мора узети, да је ова брзина на уштрб радње можда. А како је та брзина реакције произведена алкохолом, то је јасно да су алкохол и злочин, произведен после уживања алкохола — ма у којој количини — у тесној вези. Замислимо случај, да извесно друштво седи у каквој пивници при чаши пива или вина. Падне са нечије стране каква увредљива реч, на што увређени одмах потегне чашом или штапом и удари онога, који га је увредио. Удар је следовао тако брзо да је свако размишљање искључено. Брзина покрета као реакција, приписује се дејству алкохола. Да дотични није пио алкохола, вероватно да би мало размишљало и не би онога ударио. Ово су свакидањи примери и тако су практичним животом доказани, да је излишно свако даље доказивање.

Када је, дакле, надражљивост живаца, који управљају покретима, тако велика услед употребе малих количина алкохола, онда је јасно, да је она још већа код човека у напиту стању. А како ли је тек код хроничних пијанаца? — Доказано је да хронично пијанство води психопатији и да се ова наслеђем простира и на потомство.

Није наше да на овоме месту наводимо штетне последице по здравље од редовне употребе, а нарочито злоупотребе алкохола. То остављамо хигијени. Ми се задовољавамо да утврдимо факт, да алкохол дејствује токсично на мозак и кичмену мождину, и да то дејство иде на уштрб психичне радње оних, који пију алкохол, као и то, да је реакција на сваки надражај јача и много бржа после и најмање употребе алкохола. А кад је ово утврђено, онда је уједно доказано и то, да алкохол може бити узрок и злочиначким радњама, пошто он потпомаже брзину моторних живаца, а искључује психичку моћ радње, дакле, размишљање.

Ово је, дакле, у главном дејство алкохола на организам човечији и његове радње, а сада је на реду да се упознамо из ближе са каузалитетом између алкохола и злочина.

II. Алкохол као узрок појединим врстама злочина

Као год што је доказано, да је напито стање код човека акутно тровање, које нарочито утиче на мозак, исто је тако несумњиво доказано, да је хронично пијанство уједно и хронично тровање организма, које може, поред осталих болести, произвести и лудило. Ако услед хроничног алкохолизма не наступи право лудило, онда свакако наступа тако звана психопатија — ненормално душевно стање. Исто тако је испитивањем доказано, да је психопатија опет често пута узрок пијанству. Питање о алкохолизму и његовом дејству на организам човечији, на његову интелектуалну и моралну страну расправљано је од многих и то веома детаљно, те с тога се ми овде задовољавамо напоменом главних резултата тога испитивања. Међу тим вредно је упутити читмоца на расправу *Форела*¹⁾ и *Бера*²⁾ (Ваг).

Алкохолизам је и душевна и телесна болест, јер поред поремећености душевне производи и дегенерацију појединих органа.

Пошто смо навели доказе да алкохол поглавито утиче на интелектуалне моћи човечије и да је орган, који понавља од

¹⁾ Die Errichtung von Trinkersylen und deren Einfügung in die Gesetzgebung. Leipzig 1892.

²⁾ Die Trunksucht und ihre Abwehr. Wien 1890.

њего страда, мозак, да видимо сада: је ли алкохол заиста узрок злочину и којој врсти његовој?

Када потражимо узроке појединим врстама злочина доћићемо до уверења, да је за сваки од њих потребан по неки мотив и да сваки од њих претпоставља и извесно душевно расположење. Тако на пр. злочина дела из користољубља, као што су: крађа, утаја, превара, претпостављају мотив извесне материјалне користи, а за њихово извршење потребна је потпуна присебност и извесно размишљање о начину извршења. А код злочинних дела, за која је потребан неки насилнички акт, као код телесних повреда, убиства ит.д. не само да није потребан ни један од мало час поменутих мотива, већ на против та се дела по правилу врше без размишљања, а мотив им је реакција на извесно надражање.

Из наведенога види се, да смо сада већ један корак ближе уверењу, да алколизам стоји у тесној вези са злочинном, да је он управо узрок извесној врсти злочина.

У напреднијим земљама, где се статистика води рационално, не задовољавају се само бележењем разних врста злочина, који се преко године дешавају, доба и занимања злочинаца, њиховим стањем ит.д. већ се води рачуна и о томе, у каквој је стању злочин учињен, какве су особине злочинаца у погледу његова живота, морала ит.д. па се шта више води рачуна у које доба године и које дане пада највећи број извесних злочина. (Наставиће се).

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

У прошлом 3 броју нашег листа, изашла је једна расправа, од једног општинског писара, која поред његовог мишљења, која у појединим питањима, при поступању код општ. судова износи, састоји се још и у томе, да се тражи и наше мишљење, по истима.

Ми смо обећали, да ћемо наше мишљење дати, и то ево чинимо.

У § 12. и 13. грађанског судског поступка, одређено је поступање за позивање парничара на рочишта ради суђења по грађанским споровима и поступање при извињању и пресуђивању спорова. Ове су одредбе јасне и противу њих, не може бити никаквих даљих разлагања. Када је § 12. гр. поступка, казао да општински судови позивају „парничаре и сведоке печатом или их добављају преко својих служитеља“, онда је јасно, да је законодавац хтео, да скрати ону сложјену процедуру, која је прописана § 116. и 117. грађ. поступка за првостепене судове, и да спорови општинских судова буду пресуђивани одмах; да њихове пресуде буду у што краћем року извршене, па најдаље и за 40 дана и извршене, као што то изрично § 24. гр. поступка захтева и наређује, прописујући и казну за неизвршење у томе року.

Дакле парничари општ. суду на позив престају одмах и општ суд, позива их позивом, преко својих служитеља одмах, како тужбу добије, од стране тужиоца. Парнице извиња усмено и просто. Наводе парничара уводи у протокол суђења одмах на самом дану рочишта. Форма овога протокола суђења прописана је од стране г. Министра правде и обавезна је за све судове општинске. § 13. грађ. пост.

Пресуде до 20 динара закључно извршене су одмах, а преко те суме подлеже на жалбу, које парничне стране првостепеном суду. — § 13. и 15. грађ. поступка. Ове жалбе парничари могу одмах изјавити после саопштења пресуде и иста жалба уписује се у протокол суђења са наплаћеном таксом у 2 динара у таксеним маркама.

На захтев парничара суд је дужан издати му пресуду, по наплати таксе.

Пресуда мора бити исписана из протокола суђења по форми онаквој, какву прописује § 305 грађан. поступка, јер је на основу тога законског прописа и прописан формулар за протокол суђења.

Толико о рочиштима, суђењу, извињању и поступању код општ судова.

Дакле мишљење општ. писара писца расправе правилно је. Што се тиче другог питања о доласку и недоласку парничара пред суд на позиве, ми смо мишљења да се и општински судови имају држати изричних прописа §. 127. 128. 130. 131. и 132. грађ. поступка, јер у даним случајевима, приликом

недоласка, које парничне стране на рочиште, општ. суд када се не би држао ових законских прописа, не би могао доћи крају, за спорно питање и онда онај кратки и прости прописани поступак, код општ. судова, постао би потпуно илузоран и нестварен.

Даље општ. суд у случају недоласка, ма које парничне стране, по нашем мишљењу, за цењење доказа при пресуђивању спора има се држати и прописа § 139. и 140. грађ. суд. поступка. Даље имали би да приметимо и то, да при извиђању парница код општ. судова и цењењу самих доказа, они општ. судови који примењују свој рад грађ. суд. поступку, ради правилнијег поступања не греше, јер и ако се од општ. судова тражи извиђање усмено и просто ипак и то треба све довести у склад и законску форму, како неби првостепени судови, само услед онога нереда, у саслушавању парничара поништавали судску радњу и ако је пресуда од стране судија правилно и са потпуним схватањем стања ствари изречена.

Једино смо противни поступању неких општ. судова који суде парнице по кратком поступку на основу § § 449. и 450. грађ. поступка, јер оване поступању код општ. судова нема нити може бити ништа, и сваку овакову радњу општ. суда мора првостепени суд уништити, јер дужник није саслушан. — § 20. грађ. поступка. Тако исто општ. судови не треба никад ни у ком случају да одобравају забране. — § 9. грађ. пост., докле одмах дужника не позову и не саслушају, јер та радња у случају жалбе првостепеном суду мора неминовно пасти, јер је противузаконита.

И овде изјављујемо да је писац расправе на правилном путу, и желели би да и остала господа општ. писари своју способност и знање доведу до овога степена, како би били корисни својој општини. Од њихова рада, њихове спреме и способности, зависе интереси њихових грађана а и ауторит општ. власти.

Овом приликом сматрамо за своју дужност да опоменемо оне општ. писаре који се не придржавају наставе, коју дајемо у нашем листу, да то у будуће чине, јер се тиме постижава самообразност и правилан рад, а избегава се оно развлачење на штету лица, која су принуђена, да се за своје ствари обраћају својој првој месној власти.

Велешку у протоколу, треба водити онако, како смо у нашим формуларима у листу у толико примерака изнели.

Када се шаље пресуда по жалби првостепеном суду, мора се из протокола тачно и по форми исписати и са жалбом послати, онако како то наређују расписи г. Министра унутрашњих дела и правде, што смо већ до сада толико пута у нашем листу објавили.

ОПАСАН ДРУГ

кривична приповетка

Б. К. М.

I.

Било је то пред Петров дан 188. године.

Опекло сунце мозак да проври. Нигде ни најмањег поветарца да загрејани ваздух освежи и расхлади. По ливадама полегла трава по земљи. Цветићи невесело опустили своје шарене главице. На дрвећу лишће виси као да је попарено.

Нигде живе душе да видиш. Све се склонило у залаће те пландује. Само по која тичица на грани, отворила широм кљунић, ћути и брекће. А са ћерамида на крову оближње стаје избија јара као из закарене пећи...

Испред тебе као труба платна, развијена, пружа се друм који води за Шабац, а по њему местимице колутају се густе облаци прашине, подигнути од пролазника. К лутају се — на лагано падају опет на друм.

А иза тебе издиже се високи Цер, са чијег врха избијају праменови магле, те казују да ће скоро бити непогоде.

Тешко се дише.... Не мили се човеку да живи....

Такве су петровске оморине....

Ваш у само подне кренуше се из Дебрца два путника за Шабац. Разголићених вратова, раздрљених груди, са штаповима у рукама и по једним малим свежњем своје сиротиње на ра-

мену, они журно измицаху напред, да их како неби ухватила непогода на путу без крова.

То су два бивша поштоноше поште дебрчке, који су јуче напустили службу у пошти а данас се кренули у свет да траже другога рада.

Један, старији, око 35. година, смеђ, сувоњав, са изразима блакости и доброте на лицу, то је Петар Јовановић.

Он је родом из некога села око Власотинаца. Одавно је дошао у ове крајеве Србије, службе ради. У пошти дебрчкој служио је већ осам година. Променио је седам старешина и ни један не хтеде га из службе изгонити, јер је био вредан, добар, послушан и поуздан, као што су махом власотинчани.

Он ни сада није из поштанске службе изашао по туђој већ по својој вољи. За време службе, штедњом и чувањем, завезао је око четрдесет дуката, па се решио да са тим новцем отпочне пиљарску радњу на линији: Шабац — Обреновац — Београд. За то је и напустио службу и, као што видимо, пошао за Шабац. Тамо је хтео, претходно да купи кола и једнога коњића, што му је за намерени посао потребно било.

Други, млађи, око 20. година, црномањаст, кошчат, добро телесно развијен, оштрих црта на лицу, то је Марко Н.

Он је црногорац.

Марко није ни годину дана службе саставио у Дебрцу. Немиран, лакомислен, на раду тром а при том велики трошачија, он је тешко живео у овоме маломе месту. Задуживао се где год му је који шта поверовао, и пошто је, како се то у финансијском свету каже, исцрпео сав кредит, постао је за то место немогућ.

И он је својевољно напустио службу у пошти и пошао са Петром за Шабац. У каквој намери, то није никоме казивао, те се са основом веровало да је побегао од својих поверилаца, као што је то обичај данас. Међутим, може бити да је и он знао где ће и шта ће, исто тако као и његов сапутник и друг Петар....

Дуго су путовали ништа не говорећи. Крупне грашке зноја котрљале су им се са лица. Обојица беху се дубоко заронили у мисли.

Петар је размишљао о своме будућем раду и тешкоћама, које су у почетку свакога посла неизбежне.

А Марко?

Ко ће то знати.... Лице његово час је било натмурено час весело. Час је набијао на очи а час издизао на потиљак своју црногорску капу.

А испред њих, тамо иза Саве, далеко на обзору, гомилали су се облаци, густе и мрачне као што је душа у злочинаца....

Може бити гледајући у оне горостасне куле од облака пред собом а вероватно и да разагна суморне мисли које га беху свега обузеле, Марко прекиде ћутање и запева на глас:

„Боже мили чуда големога
Да ли грми да а се земља тресе
Ил' удара море о приморје?
Нити грми нит' се земља тресе,
Ниг' удара море о приморје
Већ цупају на Задру топови.
Шенаук чени ага Бећир-ага
Ухватио малог Радојичу”....

Песма разгали и Петра, те, кад Марко престаде певати, између њих отпоче и разговор.

— Па шта си наумио сад Марко? Хоћеш ли остати у Шапцу или ћеш где на другу страну? запитаће Петар.

— Божје ми вјере ја још не знам. Да виђу. Ако у Шапцу нађем каквога посла који ми се допадне, остаћу. Не нађем ли — ја одох на Уб ујаку, одговори Марко.

— Право велиш, настави Петар. Лако је теби! Ја сам се чудно што ћеш ти у Дебрцу кад ти је ујак поштар на Убу! Тамо, брате, па ако служиш — служиш бар својега човека а не јабанца.

— Е лако ђавоље, одговори Марко. Па ја сам био на Убу код ујака и отуда сам дошао у Дебрц.... Не знаш ће је горе. И ту и тамо муче и даве.... Да је тамо лако, неби Марко отуд излазио.... Сиротиња је свуда тешка.

Затим уздахну дубоко па продужи:

— Теби је лако. Умео си па сачувао нешто новаца и ето

сад ћеш да будеш свој газда, да ти не заповедају које какви... Благо теби!

— Е шта знам, Марко, прихвати Петар. Дуго сам мислио и на једно смислио. А Бог зна да ли ће ово бити боље. Служба јесте тешка, али се радити мора.... Ето, служио сам и радио, али сам бар сачувао нешто пара. Па и опет ћу да радим и запињаћу из све снаге, а ко зна да ли ћу отуда видети какве хасне. Слутња ме нека обузима. Овај посао што га мислим предузети не разумем добро а људи су опаки. Бојим се изгубићу паре које сам тешко заслужио.... Али, што Бог да.

— А колико новаца треба човеку па да отпочне тај посао, што си га наумио ти радити? питао је Марко.

— Млого, одговори Петар. Али кад је човек сиромаш као ја, он мора и са мало.

— То знам и сам, рече Марко, него питам: колико најмање мора имати? Знаш, може бити да ћу и ја моћи од ујака назајмити новаца па да отпочнем пиљарлук. Ето на пример, колико имаш ти новаца, кад хоћеш да почнеш то?

— Ја? рече Петар. Шта ја имам?... Сиротињска посла...

Поћута, размисли се мало, па настави:

— Шта ти треба? велиш.

— Прво требају ти кола и коњ. За то мораш имати најмање 30. дуката. Онда, треба имати новаца да купиш оно што мислиш препродати. Па треба ово, па оно. Ваздан којешта.... Без 40. дуката немој ни мислити да се може отпочети.

— А зар ти имаш 40. дуката? упита га Марко.

— Ја?... Е имам... Сиротињска посла Бога ти, одговори Петар.

Очевидно он је избегавао да каже колика је сума новаца, са којом је располагао, а Бог зна да ли из скромности или бојазни. Али бистром оку Марковом довољно је било ово што је чуо. Он је већ знао то и без Петровог изричног признања....

Остали део пута продужили су опет ћутећи и журећи се, јер густе облаци већ беху прекрили цео хоризонт.

Одонуд, са стране Саве, облаци су се прилиа а испод њих гонили су се други, сури и прљави као дим од запаљене кровине. Муње су блистале сваког тренутка, а из далека чула се потмула тугњава.

И тек што наши путници стигоше у Шабац, а просу се киша са градом, какав ни најстарији људи нису запамтили. Помислио би човек свет ће пропасти....

Тако Бог прекорева човека за зао умишљај, да се покаје и тргне.

* * *

У Шапцу Петар се бавио осам дана.

Првог пазарног дана купио је таљиге и коња. Намерио се на неког старог познаника свог, који му је све ово продао за три стотине динара, и то тако, да му Петар даде 100. динара капаре па да гони кола и коња у Београд, а кад се отуд врати да му исплати и остатак, то јест, ако му се кола и коњ допадне.

Пошто је набавио ово што му је најпотребније било, он се реши да 2-ог јула пође за Београд.

Ради тога отиде претходно у Начелство, где је извадио пасош за себе.

Враћајући се отуда, нађе у вароши Марка.

— Гле, зар ти још овде? рече му овај. Шта си учинио?

— Па купио сам кола и коња, одговори овај, и сад у име Бога путујем за Београд.

— Ама је ли човече? продужи Марко. А пошто си купио и ваља ли што?

— Пхи, добро је, одговори Петар, све сам купио за двадесет пет дуката.

Марко клону. Мину му кроз главу мисао да му је лов измакао.

Паде му на памет да квари тај пазар.

— Море да се не будеш ти преварио? рече он Петру. Нарочито кад се коњ купује треба очи отварати. Не може човјек очас знати ваља ли.

— Што ћу се преварити, одговори Петар. Купио сам га од мога старог познаника. Дао ми човек и кола и коња под каул. Данас идем у Београд, па кад се отуда вратим, онда ћу му платити. Сад сам дао само 100. динара капаре.

Марку поново засветлише очи.

— Бога ми то је ваљано, рече он.... А ја не урадих ништа. Нема овђе рада за мене. Смислио сам: идем на Уб, али нећу код ујака, већ да ме он препоручи код капетана, за пандура. Мислим да ће то бити боље. (Наставиће се).

ПАРИСКА ПОЛИЦИЈА

за владе Луја XV

Од Ф. Мајстера

До скоро владало је опште мишљење да је организација француске полиције најпотпунија, најсавршенија, па разуме се и јачег утицаја но полиција свију осталих земаља. То се приписивало, не без узрока, способности оних личности којима је било у дужности да свуколика злочинства откривају и прате и најудаљеније њихове мотиве.

Имена једног Видова, једног Каинра, Клодеа веома су добро позната у интернационалној криминалистици. Чувени су њихови мемоари, у којима се налазе најсензациони доживљаји и богата искуства стечена за њихова службовања.

Ови, вечито само потчињени чиновници полицијски, у ствари, за време од последњих педесет година, бацили су имена својих претпостављених у засенак. Јер, у већини случајева, сами су план скројили, сами и извели.

Раније су ствари другојаче стајале. У прошлом столећу био је детектив само тако рећи, поверљива машина виших чиновника, који су сами сваку одговорност сносили, и не допуштали икакова мешања у свој посао. За владе Луја XV управник полиције био је припозната сила у држави, и народ му је приписивао неко надчовечанско свезнање. При спомену његова имена дрхтали су и најокорелији злочинци; његови органи уливали су на улици, и најмирнијим грађанима страх и поштовање. Најчувени полицијски шефови били су господа *де Сартин* и *Леноар*. Њихов углед био је неописан, а потчињени им чиновници улевали су царском грађанству страха колико и они сами.

Вероване у непогрешност г. де Сартина било је по свој Европи распрострањено. Једног дана доби он од аустриског министра полиције поверљиво писмо, којим га министар моли да нареди да се што пре пронађе и затвори некакав опасан зликовац, који је, по свима околностима, побегао из Беча у Париз и отуда задаје бриге аустријској влади.

На неколико дана, по том, одговори г. де Сартин да се тражени кривац не налази у Паризу, већ да је још једнако у Бечу;значи чак и улицу и број куће у којој станује, и тачно обележио у које је време код куће, и у каквом се оделу обично шеће. Све се до ситница слагало и без по муке ухватише злочинца.

Једном дође у Париз неки провинцијалац, понев са собом знатну суму новаца, у намери да постане ортаком неке трговачке куће. Да би му, за време преговора, новац био на безбедну месту, преда педесет хиљада ливара на чување својим пријатељу. Преговори се брзо завршише и младић отиде својим пријатељу да узме новац. Пријатељ га погледа погледом пуна извештена дивљења, и стаде се клети свим на свету да није никакав новац од њега примио. Млади провинцијалац био је ван себе од љутине и претрио свим и свачим; али му пријатељ показа врата и припрети полицијом због насилна изнуђења. У очајању провинцијалац одјурну управнику полиције и потужи му се.

Господин де Сартин мирно га саслуша, па затим упита да ли има какво писмено о остави.

„Немам“, одговори овај. Нисам имао никаква разлога да посумњам у поштење свога пријатеља, и с тога му не заисках ништа написмено.

„А зар никаква сведока није било, кад сте му предали новац?“ запита га управник.

„Само његова жена.“

„То је довољно,“ рече високи чиновник, уђите у ову собу и причекајте, док вас не позовем.“

Затим заповеди једном од својих људи да доведе провинцијалчево пријатеља, и без околишења, рече му да је оптужен за проневеру суме од педесет хиљада ливара, која му је безазлено поверена.

„Ја нисам ништа проневерио, нити ми је ко год што поверио“, био је одговор.

„Можда имате право“, рече управник, „али да бих се потпуно уверио у вашу невиност, то ћете одмах госпођи написати ово неколико речи:

„Предај, без устезања, доносиоцу овога писма оних педесет хиљада ливара, што сам примио од г. Жила Дитајера на чување.

Овај се не усуди да противуречи моћноме управнику и уради како му би заповеђено. Полицајац, послат са писмом, врати се наскоро са новцем. Ухваћен овако у лажи, клече на колена пред управником. Г. де Сартин доведе га још у већу забуну и срамоту, кад се појави провинцијалац из друге собе. Врати му новац, опоменув га да у будуће пажљивије бира пријатеље; па их затим обоје отпусти.

Млади Херцег од Орлеана, син Регентов, рече једном Леноару, да би се крађе и разбојништва дешавали много ређе у Паризу, када би народ више пазео на своју имаовину, и избегавао уличну врву.

„С Вашег гледишта тако је, принче“, одговори управник. „Јер, када се ви шетате, цела дворска пратња чува да вам се какав „незванко“ не приближи; али кад бисте једном изишли сами, без икакве пратње, не бих желео да будем одговоран ни за једну скупоцену ствар Вашу.“

„То ћу радо учинити, управниче“, одговори принц, смећећи се, „и ја се кладим са вама у сто лујдора, да ни један лупез неће увући своју руку у мој шпаг.“

Леноар пристаде, и за оглед одредише сутрашњи дан.

(Свршиће се).

ЗЛОЧИН И КАЗНА

РОМАН Ф. М. ДОСТОЈЕВСКОГА

с руског Јефта Угричић

37

И он брзо изиђе из собе, хитро се прогура кроз светину на степенице; али се у гомили на једанпут судари са Никодимом Фомићем, који је дознао о несрећи, и хтео лично све да уреди.

Од онога догађаја у полицији нису се видели, али га је Никодим Фомић одмах познао.

— А, то сте ви? упита га.

— Умро је, одговори Раскољников. — Био је лекар, био свештеник, све је у реду. Немојте много узнемирати бедну жену, она је и иначе јектичава. Охрабрите је, ако чиме можете... Та ви сте добар човек, знам ја... додаде са осмејком, гледајући му право у очи.

— Ама, како сте се ви то искрвалили, примети Никодим Фомић, разгледајући према светлости фењера неколико скорашњих мрља на прелуку Раскољниковљевом.

— Да, натопио сам се... сав сам крвав! изуети Раскољников на некакав особит начин, за тим се насмеши, климну главом и оде низ степенице.

Силазио је полако, не журећи се, сав у грозници, и не осећајући то, испуњен само једним новим, неопредељеним осећањем наједанпут надошлог пуног и силног живота. Ово би се осећање могло сравнити са осећањем на смрт осуђенога, коме наједанпут и неочекивано објављују помиловање.

На половини степеница стигао је свештеник, који се враћао кући; Раскољников га ћутећи пропусти напред, поздравивши се с њим немим поклоном. Али кад је већ прелазио последње ступњеве, он чу на једанпут хитре кораке за собом. Неко се журио да га стигне. То је била Пољењка; трчала је за њим и звала га: „Чујте! Чујте!“

Он се осврте. Она стрча низ последње степенице и заустави се баш пред њим за један само ступањ више. Са дворишта је продирао слаба светлост. Раскољников је угледао мршаво, али љупко лице девојчетово, које му се смешило и гледало на њега весело, детињски. Дотрчала је с поруком, која се очигледно и њој самој допадала.

— Чујте, како се зове?... и онда: где станујете? питала га је брзо, задуваним гласињем.

Он јој спусти обе своје руке на рамена и с неким блаженством гледаше у њу. Било му је особито пријатно, да је гледа, — не знајући ни сам зашто.

— А ко вас је послао?

— Послала ме је сестрица Соња, одговори девојчица, насмехнувши се још радосније.

— Знао сам ја, да вас је послала сестрица Соња.

— И мамица ме је послала. Кад ме сестрица Соња слала мамица је такође пришла и казала: „Трчи брзо, Пољењка!“

— Волете ли ви сестрицу Соњу?

— Волим је више од свију! проговори Пољењка с неком особитом чврстином, и осмејак јој постаде на једанпут озбиљнији.

— А хоћете ли мене волети?

Уместо одговора, виде како му се приближује лице девојчетово и нежна усташца, која су се наивно напућила, да га пољубе. И такве као дрвца руке њене наједанпут га загрлише силно, силно; глава се наслони на његово раме, и девојке тихо заплака, притискујући лице уза њ све јаче и јаче.

— Жао ми је, татице! изусту она после неког тренутка, подижући своје уплакано лице и бришући рукама сузе; — све нас сад такве несреће снашле, додаде неочекивано с оним нарочитим озбиљним изгледом, који деца обично силом узимају на се, кад хоће наједанпут да говоре као „велики“.

— А је ли вас татица волео?

— Лидочку је највише волео, настављала је она веома озбиљно и не смећећи се, сад већ сасвим онако, како говоре одрасли, — за то је волео, што је мала и још зато што је болесна, и њој је увек по штогод доносио, а нас је учио читати, а мене граматичи и закону Божјему, додаде достојанствено, — а мамица ништа није говорила, само смо ми знали, да она то воли, и татица је знао, а мамица хоће сад да ме учи француски, јер ми је већ време, да се образујем.

— А умете ли се молити?

— О, још како, умемо! Већ одавно; ја, већ као велика, молим се сама за себе, а Коља и Лидочка заједно с мамицом гласно; прво изговоре „Богородицу“, па онда још једну молитву: „Боже, опрости и благослови сестрицу Соњу“, па после још и: „Боже, опрости и благослови нашег другог татицу“, јер је наш старији татица већ умро, а ово нам је други, али ми се и за њега молимо.

— Пољце, ја се зovem Родјон; помолите се каткад и за мене, „и раба Родјона“ — ништа више.

— Целога свога живота молићу се за вас, ватрено рече девојчица, и наједанпут се опет засмеја, баца му се око врата и силно га опет загрли.

Раскољников јој рекао своје име, дао адресу и обећао, да ћу сутра насигурно свратити. Девојчица се растаде с њиме сасвим усхићена.

Било је једанаест часова, кад је изишао на улицу.

После пег минута стајао је на мосту, баш на оном истом месту, с којег је мало час жена скочила у воду.

„Доста!“ рече одлучно и свечано, — „даље са варљивим сликама, даље са залудним страхом, даље са аветињама!... Има живота! Зар мало час нисам живео? Није још угинуо мој живот заједно са оном старицом! Нека јој подари Господ царство небеско, и — доста, матушка, време је, да се одморим!... Сад почиње царство разума и светлости! и... воље, и снаге... и сад ћемо видети! Сад ћемо се огледати!“ додаде охолно, као да се обраћа каквој мрачној сили и изазива је. „А ја већ био пристао да живим на аршину простора!“

„... Слаб сам веома у овом тренутку, али... изгледа, да је цела болест прошла. Та знао сам ја да ће проћи, кад сам мало пре изишао. — Баш како ваља: кућа Починковљева је на два корака одавде. Сад бих већ право Разумихину, па ма и не било само два корака... нека добије опкладу!... Нека се и он зарадује, — не мари ништа!... Снага, снага је потребна: без снаге нећеш ништа учинити; а снага се мора снагом добити, ето то они не знају,“ додаде поносито и са самопоуздањем, и једва мичући ногама, оде с моста. Поноситост и самопоуздање расли су у њему са сваким тренутком; у новоме минути није то већ више био онај исти човек, који је био у прошлом.

Па шта се то тако особито догодило, што га је тако прекренуло? То он и сам није знао; њему се, као оно давњенику што се за сламку, хвата, наједанпут причинило, да и он „може

да живи, да још има живота, да његов живот није угинуо заједно са старом зајмодавком.“

Може бити, да је доста пренаглио са тим закључком, али о томе он није мислио.

„А ипак сам замолио, да спомињу и раба Родјона“, севну му наједанпут кроз главу: — „па то, разуме се... за сваки случај!“ додаде и ту се сам насмеја своје детињастом изговору.

Био је изванредно расположен.

Лако је нашао Разумихина; у кући Починковљевој већ су познавали новог укућанина, и вратар га одмах упути. Већ са половине степеница могао се чути жагор и буран разговор великога друштва. Врата према степеницама беху широм отворена; изнутра су се чули узвици и преширање.

Соба је Разумихинова била доста велика, а друштво од петнаест људи. Раскољников се задржа у предсобљу. Ту су се, иза преграде, две газдаричине служавке занимале и мучиле око два велика самовара, око боца, тањира и чинија с колачима и закускама, донетим из газдаричине кујне.

Раскољников посла по Разумихина. Овај дотрча одушевлено. На први се поглед могло опазити, да је необично много пио, и ма да се Разумихин није могао готово никада сасвим општи, ипак се овога пута нешто од тога опајало.

— Чуј, похита Раскољников, — дошао сам да кажем, да си добио опкладу и да одиста нико не зна, шта се с њиме може збити. Да уђем не могу: тако сам слаб, да се једва држим на ногама. И зато ми здраво остај! А сутра дођи до мене....

— Знаш шта, испратићу те до куће! Кад већ сам велики да си слаб, то...

— А гости твоји? Ко је онај кудрави, што је овог часа завирно овамо?

— Онај тамо? А ђаво би га знао! Стричев познаник, може бити, а можда је и сам дошао... С њима ћу оставити стрица; то је неоцењен човек; жао ми је, што не можеш сад да се упознаш с њим. А уосталом, нека их ђаво носи све редом! Сад им није до мене стало, а и ја бих требао да се освештим, дакле, брате, дошао си баш као наручен; још два минута да је прошло, и ја бих се тамо потукао, тако ми Бога! Лупају све којешта... Ти не можеш ни да замислиш, шта све човек може да набрља! У осталом, како да не замислиш? Зар и ми сами сад не брбљамо? Па нека их, нека брбљају: зато после неће брбљати... Причекај за тренутак, довешћу Зосимова.

Зосимов чисто с неком жудњом нападе на Раскољникова; на њему се опајала некаква нарочита радозналост; али му се лице брзо разведри.

— Одмах да спавате, одлучи он, прегледавши болесника, у колико је то било могуће, — а за ноћас би требало штогод да узмете. Пристајете ли? Још сам мало пре спремио.... прашак један.

— Ма и два, одговори Раскољников.

И он одмах, још ту, попи прашак.

— То је врло добро, што ћеш га сам отпратити, примети Зосимов Разумихину; — шта ће сутра бити, видећемо, а данас није баш тако рђаво: промена је значајна од пре кратког времена. Човек учи, док је жив...

— Знаш ли шта ми је шапнуо Зосимов баш сад, кад смо излазили, лупну Разумихин, тек што беху изишли на улицу.

— Ја, брате, теби нећу све право да кажем, јер су они лудаци. Зосимов ми је препоручио, да с тобом уз пут брбљам и да тебе наведем на брбљање, па онда њему да испричам, зато, што се у њега залегла мисао... да си ти... суманут, или томе близу. Замисли само то! Прво и прво, ти си трипут од њега паметнији; друго, ако ниси луднут, не треба ни да те се тиче то, што је он увртио такву лудорију у главу, а треће, то парче меса, и по својој је стручности — хирург, бацио се сада на душевне болести, а односно тебе му је потпуно завртио мозак данашњи твој разговор са Замјетовом.

— Зар ти је Замјетов све испричао?

— Све, и врло је добро учинио. Сад сам све тајне разумео, и Замјетов је разумео... Па, дабоме, једном речи, Рођо... ствар је у томе... Ја сам сад мало пијан... Али то не мари ништа... ствар је у томе, да се та мисао... разумеш? одиста у њих зачела... разумеш? То јест, нико је од њих није смео гласно изустити, јер је била сувише будаласта, а нарочито кад су ухватили онога мазала, све се срушило и угасило за навек. Али зашто су онда лудаци? Замјетова сам тада мало пропу-

стио кроз шаке, — али то нека остане међу нама, брате; молим те, чини се невешт, да о томе што год знаш; опазио сам сам да је осетљив; то је било код Лавизе, — али данас, данас је све јасно. Главни је, онај Иља Петровић! Он се онда користи твојом несвестицом у полицији, али се и сâм доцније стидио тога; та ја знам...

Раскољников је жедно слушао.

Разумихин се пијан избрбљавао.

ДОПИСИ

Беч... децембра 1899 год.

I.

Полицијски бечки музеј.

После онако обилатих и исцрпних студија, које је уважени наш Г. Таса Миленковић пружио читалачкој публици, упознавајући је са уређењем струке полицијске у Бечу и осталим престоницама европским — и много јаче снаге но што је писац ових редака, добро би се промислиле, пре но што узму перо да пишу ма о чему из бечке полиције.

Свестан тога, писац и намењује ове ретке својим колегама по струци, искључиво за размишљање у правцу, који се сам собом опредељује код оних, код којих је љубав и преданост струци ван питања.

Толико у оправдање за оволико слободе и објашњење, што ће ови чланчићи излазити без нарочитога систематскога реда.

Једна од најновијих тековина у бечкој полицији јесте *полицијски музеј*.

Данас, када се за изучавање свега, било науке било вештине, тражи што више очигледне наставе; када су, услед тога, разне научне збирке и модели постали неопходно потребне и формалне практичне школе за изучавање, не може се, наравно, одрећи и потреба за збирком свију оних објеката, с којима се један полициста чеље или ређе сусрета, у толико мање, што је и њему, више можда него икоме, потребно стручно образовање, стручна школа.

Узалуд ћете полицијскоме органу причати о разним врстама фалсификата, тровања, енглеским тестерицама и т. п. ако му то згодним средством очигледно не покажете.

А, без увреде, и многи полицијски чиновник, при свему томе, што још памти хемијске формуле нитроглицерина и других распрскавајућих смеша, могао би рахат проћи поред каквога брижљиво намештеног фитиља или бомбе, које данас имају тако разноврсне облике.

Овакво би уверење морао стећи свак, ко иоле с пажњом разгледа овакву збирку, као што је бечки полицијски музеј, који, по богатству и разноврсности изложених предмета, систематском уређењу њиховом и свему осталом представља формалну и лепо уређену практичну школу за полицијске органе.

Старо већ правило у бечкој полицији, да им органи пролазе кроз нарочиту стручну, *практичну* школу, без многога теорисања, изазвало је само собом и потребу за оваквом једном установом.

У низу осталих обука, као што је спољна служба, обука у антропометрији (бертилонажи) итд. бечки полицијски органи добијају прилике, да се, разгледањем овога музеја, упознају са објектима с којима ће се кад тад сусрести, а који међутим у истрази каквој могу бити од важности.

Установа овога музеја датира се од прошлогодишње јубилеумске изложбе у којој је и бечка полиција имала нарочити свој павиљон.

Тај павиљон, знатно умножен другим објектима, смештен је у зграду Главне Полиције Дирекције у Бечу. То је сада *бечки полицијски музеј*, који је, наравно, приступачан само полицајцима и криминалистима у опште, а никако и широј публици.

Све одаје у овоме музеју украшене су оригиналним радовима најпризнатијих сликара и скулптора — радовима, који представљају све знатније моменте из службе бечкога жан-дарма — на линији.

Поменућу само неколике.

Деца излазе из школе. Жандарм стоји крај школе и свако дете упућује на коју ће страну ићи, да не залута и да га кола не прегазе. Одабира по двоје, троје, којима је заједнички пут, и благо их упућује да заједно иду.

Или: жандарм наилази на сумњиво лице. Узима му исправе и, поредећи их с њиме, налази, да се опис у њима не слаже са овим.

Коњи се поплашили. Кола отишла у страну а у њима седе двоје. Кочијаш је већ и пао. Жандарм притрчава и снажно зауставља бесне и поплашене коње. Особито лепа слика.

Два жандарма спасавају девојку која је пала у Дунав. Спасовање девојчице из пламена од пожара; ућуткивање нађенога новорођенчета, забављање и испитивање залуталог детета, указивање прве помоћи девојчици која је пала у несвест; одвођење бекрије у затвор; ординарно коцкање у каваници; зеленашки дућан; апсеник у Ђелији; цела „гарнитурa“ обичних лоповских алата итд. итд.

Сре су то слике, које нарочито овакав музеј могу да украсе и да гледаоцу пруже уверење, колико је разноврсна, тешка али и благодарна служба само једнога — жандарма на улици!

Сами пак предмети који су изложени, сређени су зналачки у неколико одељака.

У првоме су одељку справе за прављење лажнога новца, металног и папирног. Тај је одељак богат. За метални новац изложене су разне справе, почев од најпримитивнијих, тако рећи, наших мокролушких књешта, па до најсавршенијег калупа а све ово заједно са појединим комадима израђенога новца.

За папирни новац изложени су разни покушаји, како они који су ухваћени у самој почетку, тако и они, који су приведени крају, а то је разна литографско камење, фотографске плоче као и отисци од папирнога новца, купона, чекова и у опште разних вредних папира.

Сви ови примерци чине читав низ разноврсних покушаја фалсификата, почев од најгрубљих па до таквих, за које је веома тешко приметити да су фалсификат. Уз њих су изложене и разне смесе и течности које су за тај посао потребне, тако да би каквоме „мајстору“, рецимо нашем некадањем Паји Островцу, требало само да заврне рукаве и отпочне „посао.“

(Свршиће се).

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Илија Јовановић, звани „Илче“ опасан лопов. Човек чисто не може да верује: да се под овим глупим и идиотским лицем може сакривати толика поквареност, дрскост и препреденост, колику је овај неваљалац до сада показивао у свима својим поступцима.

Правећи се глупим и наивним и занимајући се „*pro forma*“ покућарством, овај опасни лопов немилосрдно је крао по кућама, у које је, као покућар долазио. Али, како свачему има краја, то је и њему најзад једном дошао „Црни Петак“.

Децембра мес. пр. године Илија падне у руке београдској полицији због једне мале крађе неких ствари. Истрагом, поведеном поводом те крађе, мало по мало, па се утврди: да је Илија у новембру мес. пр. године извршио две опасне крађе овде у Београду, а новембра месеца 1898. да је разбио дућан Нићифора Милинковића, продавца ужичких производа на Теразијама, и том приликом, украо му и однео еспана у вредности преко 400 динара. Даље се још утврдило и то: да је ова потмулица у години 1894. био осуђен од стране првостеп. суда за град Београд на три године робије због опасне крађе извршене г. Аксентију Марковићу, пензионеру оvd., код кога је као покућар служио.

Илија је родом из села Луга, среза рачанског, окр. ужичког; има 23 год., омален је, плав, сувољав.

Није искључена могућност, да је Илија, сем крађа за које се зна, извршио још неке за сада непознате, па с тога му износимо слику и молимо сваког, ко о њему још нешто зна, да о томе извести кривично одељење Управе града Београда или наше уредништво.

Илија је још под истрагом, коју над њим води кварт врачарски.

ИЗ АЛБУМА НАЧЕЛ. ОКР. НИШКОГ

Љубомир Бошковић, звани „Љупче“, чувени кесарош. Родом је из Јагодине, има му 26 година, нежељен. Прошле године 24. фебруара, Љубомир је враћајући се из Врања, где је у прогонству био, удружио се са неким сељацима у Грделици, који путоваху са печалбе својим кућама у округ крушевачки. Кад су стигли у Ниш, Љубомир је окупио своје сапутнике да одседну у „Јетину“ механу код „Тетова“ коју држи под закуп неки Цака Стевановић тамошњи. Сељани га послушаше. Приметивши Љубомир, да у сељака Стојадина Димитријевића из Ломнице ср. расинског има доста пара, одмах је сковао план како ће их дићи. У неко доба ноћи, кад сви путници спаваху дубоким сном по поду кафане, Љубомир, који се дотле чињаше да спава, дошуња се до Стојадина, расече му кошуљу на појасу и извуче му пеншир у коме беше 340 динара у разној монети. Видећи ову суму, Љубомир се задовољи њоме, те остави остале путнике на миру и охлади из кафане. Сутра дан настала је дрека грешнога Стојадина, који виде да га је „Светислав Петровић“ похарао. (Љупче се под овим именом казао и у механску књигу путника уписао). Распис полицијске власти оде телеграф-

ским путем на све четири стране Србије, али „Светислава“ нигде ни од корова. Тек, марта месеца, а то је на месец дана доцније, начелство округа пожаревачког ухвати чувеног коцкара Светислава Петровића и према распису спроведе га начелству нишком, које одмах поведе над њим кривичну истрагу. На првом кораку следник наиђе на чвор. Не слаже се лични опис. Покрађени Стојадин описао је лопова „Светислава“ да је црномањаст, а овај је на против — плав... У то доба, 19. марта, деси се нешто, што је ствар изнело доцније на чистину... Комесар нишке жељезн. полиције г. Мих. Стојковић, пратећи кретање путника за пиротски ваџар који је био 20. марта, позна у возу кесароша Љубомира, ухвати га и спроведе начелству, које га стави у притвор, не слутећи, да му је у рукама прави лопов, на кога се у ствари и односи поменути распис. Међутим, следник, писар начелства г. Мил. К. Јовановић, испитујући Светислава, дозна, да су овај и Љубомир стари познаници и да је Љубомир ђак Светислављев у извођењу кесарошких послова. Ово му је било довољно да скрене бољу пажњу на Љубомира који се са описом у распису дословно слагао. Приа му је брига била да добави оштећеног Стојадина, да позна лопова.

Кад је следник после неколико дана довео Љубомира из притвора у своју канцеларију, овај се толико беше изненадио, кад је видео Стојадина, да није умео за неколико тренутака ни речи проговорити.

На питање следниково о крађи, Љубомир је с почетка дрско одрицао, али мало доцније на изненађење свију окрете се Стојадину и све поче признавати. Уз признање, он је за саучасника показао и Цаку механци у, код „Тетова“ кога начелство такође стави под истрагу и у притвор; но кад су спроведени првост. нишком суду, он је решењем од 12. маја пр. год. Бр. 8755. ставио под суд само Љубомира, а Цаку пустио у слободу, пошто не беше довољно доказа.

Љубомир је за ово осуђен са 6 месеци затвора пресудом нишког првост. суда од 15. новембра пр. год. Бр. 15468. која је одобрена и вишим судовима. Осуду издржава код начелника среза беличког, у Јагодини. Њему је 27 година, омален, црномањаст у опште, лица округла, очију црних, бркова црних, малих, обично се брија, али кад браду пусти, и она је црна. У слободу биће пуштен 15. априла, баш у почетку вашарске сезоне. На њ треба мотрити.

ИЗ АЛБУМА НАЧЕЛ. СР. ЛЕСКОВАЧКОГ

Ђорђе Васиљевић — Андоновић (бр. 1) и **Апостол Димовић — Пеовић** (бр. 2). Ноћу између 15. и 16. децембра пр.

1899. године, два човека, наоружана великим ножевима и револверима, напалоше на железничку стражару бр. 174.*) Зликовци су том приликом смртно ранили Косту Пешића чувара пруге од које је овај грешник после 24 часа умро у нишкој болници. Повредили су тешко и 15-то годишњу кћер Костину Горицу, јер су неколико револверских метака на њу избацили и на разна је места погодили. По извршеном разбојништву са убиством, извршили су пљачку и однели: две турске дупле златне медије, у вредности 450 динара и једну златну бурму од 30 динара.

Под личним руководством начелника среза лесковачког г. Борисављевића за 24 сата по извршеном злочину похватани су зликовци Ђорђе и Апостол, чије слике износимо.

Ђорђе је по занимању овчар, познатоношти Грк, ашанин; родом је из Топлог Дола, среза нишавског, но до сада је живео са својим оцем Василијем Андоновићем у селу Подринцу, ср. лесковачког. Има му 18 година.

Апостол је такође по занимању овчар и по народности Грк — ашанин; родом је из Тустендил — Бање у Бугарској, но у последње време живео је са оцем својим Димом Штеровићем у Подринцима. Има му 22 године.

Ни један од њих досада није ни за какво казнимо дело одговарао, из чега се, према оваком грозном делу да закључити да су и раније могли извршити какав злочин, но да су остали непронађени. — Зликовци су у рукама власти у тешком окову. Ако би ко имао да их за још какво дело оптужи, нека се обрати начел. ср. лесковачког с позивом на његов акт под Бр. 455.

*) На железничкој прузи Ниш—Лесковац.

ПОТЕРА

Сотир Михајловић, звани „Тирче“, опасан лопов, који је до сада два пута био на робији, извршио је ноћу између

20. и 21. тек. месеца две крађе у Београду и побегао. Сотир је родом из Крушева у Старој Србији, има 34 године, малага је стаса, сувоњав, у лицу плав. Управа гр. Београда позива све полициске власти, да Сотира у својим домањима живо потраже, и у случају проналаска њој стражарно спроведу. У том циљу ми износимо слику Сотирову; која је изишла и у броју 23. нашег листа у 1898. године.

Сотир је до сада два пута био осуђиван; први пут 1883. на две године робије за крађу новаца Јефти Најдановићу, месару оvd., други пут 1893. на пет година због покушаја убиства над Илијом

Димитријевићем, кафеџ. из Београда.

Од последње осуде, Сотир је издржао четири године, а једна му је у путу највише милости опрштена.

Београдска полиција апсила га је и протеривала небројено пута.

Андреја Стојановић, који је био у притвору пиротског првостепеног суда због убиства са разбојништвом, 24 тек. мца у вече побегао је из притвора однев собом и оков, којим је био окован. Андреја је родом из Црног Врха, има 30 година, средњег је стаса, округла лица, бркова малих, црних; у оделу је од белог сукна. Пиротски првостепени суд актом својим Бр. 928, моли све полициске власти, да Андрију у својим домањима најживље потраже, и у случају проналаска њему под сигурном стражом спроведу. Акт управе града Београда № 1824.

Јован Стапојловић, келнер, родом из Новог Пазара, решењем пожаревачког првостепеног суда стављен је под суд и у притвор због опасне крађе, коју је извршио ноћу између 6—7 новембра прошле год. Димитрију Матићу, трг. из Вел. Градишта. Јован је у бегству, па с тога помен. суд актом Бр. 2644, моли све полиц. власти, да га у својим домањима живо потраже, и у случају проналаска њему стражарно спроведу. Јован има 30 год., повисок је, у лицу црвен, бркова малих плавих, косе плаве, очију плавих, у оделу је цивилном. Акт управе града Београда Бр. 1851.

ТРАЖЕ СЕ

Ристу Милошевића, земљоделца из Дубова, среза добричког, тражи начелник истог среза актом № 76. Пронађеног треба спровести поменутом среском начелнику, или управи града Београда с позивом на акт Бр. 1638.

Милутина Јелушића, калџу содаџиског тражи управа града Београда актом Бр. 24875. Пронађеног треба стражарно спровести поменутој управи.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ И ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

Дали смо на повез прошлогодишње бројеве. Чим буду готови послаћемо свима, који их очекују. У нарочито финим, позлаћеним повезима биће 3 примерка који ће се дати оним повереницима, који први пошљу сакупљену претплату за ову годину.

„Полицајац III“ за ову годину послат је на распродају. Новац по одбитку 25% треба послати уредништву „Полиц. Гласника“ у плаћеном писму или упутницом.